

ИПАРД НА ДЛАНУ

09

БРОЈ 9 - МАР/АПР 2021

Министарство пољопривреде,
шумарства и водопривреде

IPARD
EU4Rural Areas

У ОВОМ БРОЈУ ЧИТАЋЕТЕ:

ЧЕТВРТА ИЗМЕНА ИПАРД II ПРОГРАМА

ИЗАЗОВИ У ПРОГРАМИРАЊУ АГРО-ЕКОЛОШКО – КЛИМАТСКЕ МЕРЕ

ГОДИШЊИ ИЗВЕШТАЈ О СПРОВОЂЕЊУ ИПАРД II ПРОГРАМА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ ЗА 2020. ГОДИНУ

ПРИМЕР ДОБРОГ ПРОЈЕКТА

Четврта измена ИПАРД II програма

Директорат за пољопривреду и рурални развој Европске комисије је 9. априла одобрио Четврту измену ИПАРД II програма, што је потврђено Закључком Владе Републике Србије, на седници одржаној 15. априла 2021. године. Четвртом изменом ИПАРД II програма извршена је прерасподела средстава из неакредитованих мера и неискоришћених алокација акредитованих мера у Мери 1 и Мери 7, за које постоји највеће интересовање потенцијалних ИПАРД корисника.

Такође, овом изменом програма промењена је дефиниција која се односи на младог пољопривредника, према којој је млади пољопривредник особа млађа од 40 година у тренутку подношења захтева за одобравање пројекта. Наведеном изменом, млади потенцијални ИПАРД корисници, који би у моменту подношења захтева били на граници од 40 година старости, нису више у ризику да у току административне обраде захтева остану без додатних 5% ИПАРД подршке.

Осим тога, изменом програма уведена је финансијска демаркација између подстицаја за ИПАРД Мери 7 и националне мере подстицаја за унапређење економских активности на селу кроз подршку непољопривредним активностима. Нови минимални износ подршке за ИПАРД Мери 7 износи 20.000 евра, што је уједно и горња граница подршке за националну меру за инвестиције у рурални туризам.

ИЗМЕНА ПРАВИЛНИКА ЗА МЕРУ 1

Након Четврте измене ИПАРД II програма уследила је и измена Правилника о ИПАРД подстицајима за инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава. Предложена измена правилника првенствено има за циљ отклањање уочених недостатака током спровођења јавних позива у претходном периоду, као и прецизније дефинисање постојећих критеријума, а на иницијативу потенцијалних ИПАРД корисника.

Овом приликом указујемо на измену правилника која се односи на појашњење када је нека инвестиција започета. У случају када је започета инвестиција у изградњу објекта која није део ИПАРД захтева за подршку, подносилац захтева ће бити у обавези да достави привремену ситуацију са грађевинском књигом за изведене радове или налаз овлашћеног судског вештака грађевинске струке, који садржи утрошак радова и материјала за изведене радове. На овај начин, потенцијални корисници ће моћи кроз ИПАРД програм да остваре подршку и заврше инвестицију коју су започели из других извора финансирања.

Такође, измена правилника обухвата измењену Листу прихватљивих трошкова, која је у децембру 2020. године потврђена од стране Европске комисије, чиме је проширена могућност подршке за инвестиције које до сада нису биле на Листи прихватљивих трошкова.

Измењен је и прилог правилника којим је регулисано Обележавање предмета инвестиције, а што је обавеза корисника у информисању јавности о улози Европске уније у спровођењу ИПАРД II програма и промовисању доприноса Европске уније и националних фондова за рурални развој у Републици Србији.

ИЗРАДА ИПАРД III ПРОГРАМА

Последњих месеци ИПАРД Управљачко тело предано ради на изради ИПАРД III програма за период 2021-2027. С тим у вези, интензиван је комуникациони процес са Европском комисијом, којој је на састанку одржаном 30. марта ове године ИПАРД Управљачко тело представило припремљена поглавља и нацрте одабраних мера ИПАРД III програма. Након тога уследила је размена материјала и ЕК су достављени коментари и допуна достављених поглавља ИПАРД III програма, као и нова поглавља ИПАРД III програма која између осталог обухватају предлоге Мере 1 - Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава, Мере 3 - Инвестиције у физичку имовину које се тичу прераде и маркетинга пољопривредних производа и производа рибарства, Мере 5 - Спровођење локалних стратегија руралног развоја - LEADER приступ, Мере 7 - Диверзификација пољопривредних газдинстава и развој пословања и Мере 9 - Техничка помоћ са припадајућим анексима, произишле из претходно рађених секторских анализа и досадашњег искуства у спровођењу ИПАРД II програма.

На нацрту Мере 4 – Агро-еколошко-климатске мере и мера органске производње и Мере 6 – Инвестиције у руралну јавну инфраструктуру се још увек интензивно ради и он ће бити достављен Европској комисији током маја месеца, након чега ће уследити комуникациони процес са свим заинтересованим странама и *ex-ante* евалуација ИПАРД III програма.

Изазови у програмирању агро-еколошко – климатске мере

Једна од мера које је ИПАРД Управљачко тело предвидело за акредитацију у оквиру ИПАРД III програма је и Мера 4 „Агро-еколошко – климатска мера и мера органске производње”. Општи циљ ове мере је допринос одрживом управљању природним ресурсима, као и ублажавању и прилагођавању сектора пољопривреде климатским променама.

Потенцијални корисници Мере 4 биће регистрована пољопривредна газдинства која добровољно прихвате обавезу да у периоду од пет година примењују одговарајуће праксе и методе пољопривредне производње, које превазилазе „полазну основу” (енг. *baseline*). „Полазна основа” подразумева поштовање захтева „вишеструке усклађености”, односно добрих пољопривредних и еколошких услова и обавезних захтева у погледу заштите животне средине, здравља људи, животиња и биља, као и добробити животиња. Захтеви „вишеструке усклађености” у Републици Србији нису још увек успостављени на начин како је то прописано европским законодавством. За потребе програмирања Мере 4 биће неопходно дефинисати и описати обавезе и услове који су релевантни за одабране операције у оквиру Мере 4, а који су већ уређени националним правним актима из области пољопривреде и заштите животне средине и који су уједно и еквивалентни релевантним прописима ЕУ.

Финансијска подршка за газдинства биће обезбеђена у виду годишњег плаћања по јединици површине или по грлу угрожене расе, као накнада за губитак прихода и додатне трошкове, који су настали као резултат придржавања посебних услова који превазилазе „полазну основу”. Јасно дефинисана „полазна основа” је предуслов за обрачун висине накнаде која одговара реалним трошковима спровођења ове мере.

Адекватан избор типова операција у оквиру Мере 4 веома је значајан, јер треба да омогући пољопривредним произвођачима да остваре своје циљеве у производњи и да уједно заштите и унапреде стање животне средине на свом газдинству, што је у овом тренутку велики изазов за Управљачко тело. Недостатак потпуно функционалног IACS система и неразвијен систем за идентификацију парцела (LPIS) у великој мери ће утицати на избор типова операција у оквиру Мере 4, с обзиром на то да се плаћања могу обрачунавати само за површине пољопривредног земљишта на којима се мера спроводи. Неопходно је развити методологију мерења прихватљиве површине за сваки тип операција. Такође, на избор типова операција намењених за подршку подручјима којима је потребна посебна пажња значајно утиче и недостатак података о степену угрожености природних ресурса у тим подручјима.

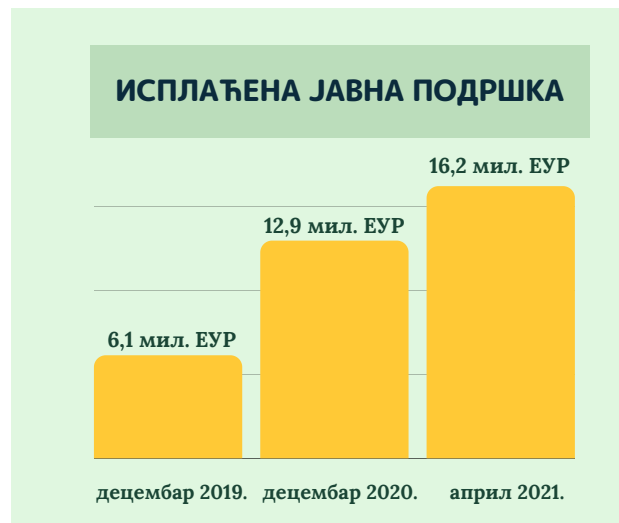
Приликом израде ИПАРД III програма, Управљачко тело улаже велике напоре у идентификацију адекватних типова операција које ће допринети заштити земљишта, воде и биодиверзитета, узимајући у обзир да је одрживо управљање ресурсима и заштита животне средине основа за стабилност и квалитет домаће пољопривредне производње у условима све већих ризика на глобалном тржишту хране.

Годишњи извештај о спровођењу ИПАРД II програма Републике Србије за 2020. годину

Задовољство нам је да најавимо да је припремљен први нацрт другог Годишњег извештаја о спровођењу ИПАРД II програма Републике Србије за 2020. годину, који садржи информације у вези са имплементацијом ИПАРД мера. До краја 2020. године, од укупно опредељених средстава ЕУ за период 2014-2020. године (175,0 мил. ЕУР), 20.3% је одобрено за све мере, од чега 64,6% за Меру 1 и 35,4% за Меру 3. У односу на први Годишњи извештај о спровођењу ИПАРД програма за период 2018-2019. остварен је напредак и истиче се перманентан пораст укупног броја одобрених захтева (са 20 у 2018. години на 320 у 2020. години).

У оквиру Мере 1 и Мере 3, у 2020. години није било значајнијих промена по питању учешћа појединих група инвестиција, односно региона у укупном броју поднетих захтева у поређењу са претходном годином.

ДИСТРИБУЦИЈА ПОДНЕТИХ ЗАХТЕВА И ЗАХТЕВАНЕ ЈАВНЕ ПОДРШКЕ ПО РЕГИОНИМА

МЕРА 1

- 806 захтева са 79,0 мил. ЕУР захтеване јавне подршке
- 219 захтева са 19,0 мил. ЕУР захтеване јавне подршке
- 155 захтева са 14,0 мил. ЕУР захтеване јавне подршке
- 49 захтева са 4,2 мил. ЕУР захтеване јавне подршке

Регион Војводине остварује доминантно учешће у укупном броју поднетих захтева (66%), док захтевана јавна подршка износи 79,0 мил. ЕУР. У укупном броју поднетих захтева за одобравање пројекта Регион Шумадије и Западне Србије учествује са 18% са укупно захтеваном јавном подршком од 19,0 мил. ЕУР. Регион Јужне и Источне Србије је у укупном броју поднетих захтева за одобравање пројекта остварио учешће од 13% са захтеваном јавном подршком у износу од 14,0 мил. ЕУР, док учешће од 4% остварује Београдски регион са укупно захтеваним средствима у износу од 4,2 мил. ЕУР.

МЕРА 3

Регион Шумадије и Западне Србије остварује доминантно учешће у укупном броју поднетих захтева (50%), док је захтевана јавна подршка износила 22,8 мил. ЕУР, потом следе: Регион Војводине са учешћем у укупном броју поднетих захтева од 22% и износом захтеване јавне подршке од 14,9 мил. ЕУР, Регион Јужне и Источне Србије са учешћем у укупном броју поднетих захтева од 27% и захтеваном јавном подршком од 14,4 мил. ЕУР и Београдски регион са најмањим вредностима за анализирани показатеље (2% и 2,4 мил. ЕУР, респективно).

- 99 захтева са 22,8 мил. ЕУР захтеване јавне подршке
- 53 захтева са 14,4 мил. ЕУР захтеване јавне подршке
- 44 захтева са 14,9 мил. ЕУР захтеване јавне подршке
- 4 захтева са 2,4 мил. ЕУР захтеване јавне подршке

МЕРА 7

163 захтева са 25,0 мил. ЕУР захтеване јавне подршке
62 захтева са 8,5 мил. ЕУР захтеване јавне подршке
60 захтева са 10,6 мил. ЕУР захтеване јавне подршке
10 захтева са 1,6 мил. ЕУР захтеване јавне подршке

У оквиру Првог позива за Мериу 7 доминантно учешће у укупном броју поднетих захтева и захтеваној јавној подршци остварује Регион Шумадије и Западне Србије (55%) са захтеваном јавном подршком у износу од 25,0 мил. ЕУР.

Следећи регион у погледу укупног броја поднетих захтева је Регион Јужне и Источне Србије (21% и захтеваном јавном подршком од 8,5 мил. ЕУР), Регион Војводине (20% и захтеваном јавном подршком од 10,6 мил. ЕУР) и Београдски регион са најмањим вредностима за анализиране показатеље (4% и 1,6 мил. ЕУР, респективно).

ДИСТРИБУЦИЈА ПОДНЕТИХ ЗАХТЕВА ПРЕМА ТИПУ ИНВЕСТИЦИЈЕ

МЕРА 1

У оквиру Мере 1 настављен је тренд који се односи на куповину нових трактора. Од укупног броја поднетих захтева (1.235), у 2020. години највећи број захтева се управо односио на овај тип инвестиције (830 захтева, односно 67%), док остали типови инвестиција у укупном броју поднетих захтева остварују знатно ниже учешће: опрема и механизација (искључујући тракторе) 20%, изградња/модернизација објеката 11%.

МЕРА 3

У оквиру Мере 3 од укупног броја поднетих захтева (202), у 2020. години највећи број се односио на модернизацију опреме за прераду и паковање (35%), изградњу/реконструкцију и модернизацију објеката за прераду (32%), производњу енергије из обновљивих извора (9%), модернизацију кланица и предузећа за прераду меса (7%), док остали типови инвестиција у укупном броју поднетих захтева остварују знатно ниже учешће.

МЕРА 7

У оквиру Мере 7 од укупног броја поднетих захтева (311) највећи број се односио на успостављање туристичких домаћинстава и рекреативних зона (64%), модернизацију постојећих туристичких објеката (16%), објекте и опрему за рекреативни риболов, лов и јахање (4%), док остали типови инвестиција у укупном броју поднетих захтева остварују знатно ниже учешће.

Преглед најчешћих питања и одговора:

У оквиру Мере 7 пројекат се може поднети за максимално 30 лежајева. Интересује ме да ли у овај број улазе и лежајеви за будуће запослене у оквиру планиране инвестиције или само за категорисане лежајева који ће бити издавани туристима? Конкретно, да ли је могуће поднети пројекат за 36 лежајева од којих би се 30 издавало, а 6 било планирано за смештај запослених?

Правилником је прописано да укупан капацитет категорисаног угоститељског објекта не прелази 30 индивидуалних лежајева по кориснику, при чему укупан број индивидуалних лежајева у свим категорисаним угоститељским објектима које има корисник на територији РС, није већи од 30. Кревети величине за две особе рачунају се као два индивидуална лежаја, у складу са законом којим се уређује угоститељство. Одатле следи да се посматрају само категорисани лежајеви за које је у складу са Листом прихватљивих инвестиција предвиђено финансирање из ИПАРД програма. Изградња и опремање просторија за смештај запослених није прихватљива инвестиција, али треба водити рачуна да број планираних лежајева за запослене одговара реалном стању.

Приликом обраде захтева за одобравање подстицаја посебна пажња ће бити посвећена и провери вештачки створених услова - све радње које подносилац захтева и корисник ИПАРД подстицаја предузима како би испунио услове и стекао неправедну предност на тржишту и током поступка за остваривање права на ИПАРД подстицаје. Стварање вештачких услова повлачи санкције, па се саветује посебно обраћање пажње на тачно и потпуно приказивање података.

Да ли субвенционисани кредити Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде представљају дозвољени извор финансирања за ИПАРД пројекте?

МПШВ је препознало важност стварања и коришћења повољних начина финансирања у процесу реализације ИПАРД инвестиција. Пољопривредницима и осталим прихватљивим ИПАРД корисницима на располагању су и субвенционисани кредити МПШВ, нарочито ако се узму у обзир износи и вредности инвестиција за које се тражи ИПАРД подршка. На овај начин желимо да корисницима олакшамо реализацију ИПАРД инвестиција за које су неопходна значајна финансијска средства, а у циљу боље искоришћености ИПАРД средстава.

Пример доброг пројекта:

У оквиру ИПАРД подстицаја за Мери 1, жене носиоци пољопривредног газдинства могу остварити бесповратну подршку у износу од 60%. Уколико су млађе од 40 година, висина подстицаја је 65%, што је случај и са Драганом Ђурић (38) која је уз ИПАРД подршку своју механизацију обновила набавком новог, савременог трактора.

Прича ове младе жена, која је одлучила да са својом породицом – мужем и двоје деце, остане у селу надомак Сомбора и развија наслеђено породично газдинство, управо је прави пример како се промишљено инвестира у производњу и користе прилике и подршка која пољопривредницима стоји на располагању. Драгана је прву механизацију набавила 2017. године кроз програм за младе пољопривреднике, а касније је уз подршку из Националног програма за рурални развој набавила и додатну опрему и механизацију, која јој је била потребна за ратарску производњу. Своју производњу је 2018. године диверзификовала на тај начин што је подигла савремен засад лешника.

На Првом ИПАРД јавном позиву за набавку новог трактора Драгана је остварила право на подстицај за нови Џон Дир (*John Deere*) трактор. Како сама каже, без ИПАРД подршке од 65% не би се усудила на овако смео подухват и набавку трактора у вредности од скоро 8 милиона динара. Након позитивних искустава, Драгана би се поново определила за ИПАРД подршку, јер како и сама каже: „Заиста није тешко, позивам младе људе да се добро информишу, јер подстицајна средства постоје, само треба изабрати праву меру и добро планирати сваки корак”.

Једним кликом до информација из прве руке

За најсвежије информације из прве руке, о догађајима, најавама, позивима и правилима која се односе на спровођење ИПАРД II програма у Србији, запратите званичне странице ИПАРД Управљачког тела - на Инстаграму (@ipardnadlanu) и Фејсбуку (IPARD na dlanu).

ИМАТЕ ПИТАЊЕ ЗА НАС?

За одговор у најкраћем могућем року, обратите нам се путем мејла ipardnadlanu@minpolj.gov.rs или Инстаграм и Фејсбук страница!

ПРИПРЕМА И РЕАЛИЗАЦИЈА БИЛТЕНА:

ИПАРД Управљачко тело, МПШВ

Булевар краља Александра 84,

11000 Београд, Србија

www.minpolj.gov.rs

ПИШИТЕ НАМ:

✉ ipardnadlanu@minpolj.gov.rs

ПРАТИТЕ НАС:

📷 @ipardnadlanu

📘 ipardnadlanu